

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Att.: Dag Vestrheim

Oslo, 26. september 2006

Vår Ref.: KE/ JAS7 OFFENTLIGE ORGANER/S7.2 Departementer/S7.2.3 Kommunal- og arbeidsdepartementet/Høring NOU demokrati.doc

Høring - NOU 2006:7 Det lokale folkestyret i endring. Om deltaking og engasjement i lokalpolitikken

Norges Velforbund vil takke for den oversendte utredning. Norges Velforbund og våre lokale områdeforeninger har stor interesse i det arbeid som kommisjonen har gjort. Vi registrerer med glede at kommisjonen i sitt arbeid har trukket inn det underkommunale nivået i sine vurderinger.

Norges Velforbund er av den oppfatning at det engasjement som er på det underkommunale nivået, og som særlig kommer til uttrykk gjennom områdeforeninger, er av vesentlig og avgjørende betydning for demokratiet og demokratiutviklingen.

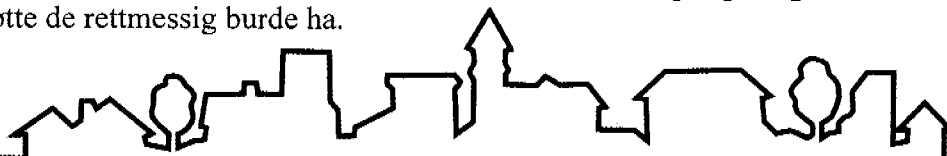
Norges Velforbund har fra tidlig på 1990 registrert en sterkt voksende interesse for demokratideltakelse fra de områdeforeninger som vi organiserer. Spesielt har interessen og engasjement vært knyttet til demokratisk deltakelse gjennom ulike prosesser, så som kommuneplanarbeid. De siste data vi har på dette området viser at i overkant av halvparten av våre medlemforeninger var aktive i kommuneplanarbeidet. Undersøkelsen tok opp data for en toårsperiode. Det er derfor grunn til å anta at langt flere foreninger er aktive i det planarbeid som kommunen gjennomfører.

Norges Velforbund vil også gjøre oppmerksom på at vi er den eneste nasjonale overbygning for områdeforeninger her i landet. Til sammen er 2.500 lokal foreninger innmeldt hos oss i dag. Disse representerer i underkant av 250.000 husstander eller mellom 600.000 og 800.000 personer. Flere områdeforeninger er ikke medlemmer også disse søk råd og veiledning hos Norges Velforbund. Således betjenes slike områdeforeninger både direkte og indirekte gjennom Norges Velforbunds virksomhet. Tilsvarende er også relevant i forhold til flere kommuner.

Norges Velforbund deler i hovedsak kommisjonens betraktninger og anbefalinger. Bare på enkelte, med for oss sentrale punkter, har vi avvikene syn. Våre synspunkter er omtalt under og knytter seg i hovedsak til kapittel 5.4 til kapittel 6.

1)

I kommisjonens konklusjon (side 158) påpekes det helt riktig at staten står overfor nye utfordringer hva gjelder støtte til frivillige organisasjoner. Dagens regime for fordeling av midler til frivillige organisasjoner bygger på en helt annen organisasjonsstruktur enn det vi har i dag. Dette har ført til at områdeforeningen på ingen måte mottar den støtte de rettmessig burde ha.

Norges Velforbund deler kommisjoners syn på skjevfordelingen av støtte. Vi deler derimot ikke kommisjonens anbefaling om ensidig å kanalisere støtte til områdeforeninger gjennom kommunen. Dette vil etter vår oppfatning kunne virke begrensende på den frie demokratiske deltakelse ved at midlene styres til de gruppene som er enige med "makthaverne". En annen klar effekt av en styring av støtte gjennom kommunene vil være at støtten brukes til "kommunale" oppgaver. Dette har Norges Velforbund registrert skjer allerede i dag. Spesielt er det tydelig i forbindelse med prioritering av tilskudd til nærmiljøanlegg. Her ser vi at nærmiljøanlegg knyttet til skoleanlegg blir prioritert. Kostnader som i utgangspunktet burde vært dekket over de ordinære offentlige budsjetter, og ikke gjennom støtte til frivillige organisasjoner. Norges Velforbund frykter derfor at en ordning hvor støtte til områdeforeningen fordeles av kommunen, vil føre til at denne støtten brukes til å saldere kommunale budsjetter.

2)

Datagrunnlaget som er hentet inn er kun fra Hordaland. Dette bidrar til en skjevhet fordi områdeorganisasjoner i Hordaland har en lavere tilknytningsandel til nasjonale overbygninger enn hva tilfellet er for resten av landet. Vi vil også påpeke at datagrunnlaget bygger på opplysninger fra 1980 og 2000. De siste årenes utvikling er ikke fanget opp.

Legger man til grunn de data NVF sitter på hva gjelder tilslutning til nasjonale overbygninger, mener vi at bildet blir noe mer nyansert enn hva som kommer fram i utredningen. I perioden fra 1980 og fram til i dag har NVF, som den eneste nasjonale overbygning for områdeforeninger, hatt en økning av tilsluttede områdeforeninger fra ca. 500 til i dag 2.500. Til sammen representerer disse foreningene ca 250.000 husstander (600.000 til 800.000 personer). Hovedtyngden av denne veksten har kommet de siste årene og er trolig ikke fanget opp i det datagrunnlag som er benyttet i utredningen.

3)

Etter vår oppfatning er ikke sterke nasjonale sentralledd, med et utpreget hierarki og sentrale styringsmuligheter, ensbetydende med en styrking av demokratiet og demokratideltakelsen. Tvert i mot mener vi at sterke sentralledd med styringsmuligheter inn mot lokale organisasjoner kan virke hemmende for en demokratiutvikling og demokratisk deltakelse. Ut fra målet om å bidra til økt lokalt engasjement for derigjennom fremme deltakelse i demokratiske prosesser, har NVF bevisst valgt å ikke bygge opp et stort sentralt apparat med instruksjons- og styringsmuligheter ned mot områdeforeningene. Innfører man styringssystemer slik som i de fleste tradisjonelle frivillige organisasjoner vil man oppnå to ting:

- Tilslutningen til det nasjonale sentralleddet vi forsvinne.
- Det lokale engasjement vil bli pasifisert.

Vi mener at dette er noe av grunnen til at de aller fleste frivillige organisasjonsgrupper, med unntak av områdeforeningene, sliter med å trekke folk med i frivillig arbeid.

4)

Utredningen går i liten grad inn på hvilken funksjon og oppgave den nasjonale organisasjon bør ha for å stimulere til lokal demokratideltakelse. Etter vår oppfatning

er dette et sentralt og viktig spørsmål som burde vært drøftet i utredningen. Vår erfaring gjennom mange års arbeid tilsier at nasjonale organisasjoners primærfunksjon må være å stimulere til demokratideltakelse, påvirke sentrale myndigheter slik at rammevilkårene for deltakelse i demokratiske prosesser sikres, samt å bistå med prosessveiledning overfor områdeforeninger og andre lokale foreninger. Etter vår oppfatning og erfaring skal nasjonale organisasjoner være tilbakeholdne med å påvirke meningsdannelsen i sine underliggende frivillige organisasjoner.

5)

Utredningen belyser på en grei måte hvordan områdeforeningen er kommet til og blitt organisert. I denne sammenheng sies det at en del av disse "foreningene" er oppstått ved at kommunen har oppnevnt de som skal delta i foreningen.

Norges Velforbund er svært kritisk til en slik praksis ut fra et demokratisk perspektiv.

Etter vår oppfatning må deltakelse og sammensetning av områdeforeninger skje gjennom demokratiske valg blant innbyggerne i det området foreningen har sitt virkefelt. Vi er også kjent med at en rekke av de kommunalt oppnevnte områdeforeningene oppnevner politikere/representanter i kommunestyret til områdeutvalget. Dette reiser etter vår oppfatning flere prinsipielle spørsmål som kommisjonen ikke har drøftet i sin utredning. I første rekke gjelder dette spørsmål knyttet til forvaltningsrettslige forhold. Så som forholdet til kommuneloven, forvaltningsloven og offentlighetsloven. Etter vår oppfatning må områdeforeninger som er oppnevnt av kommunen og som har representanter for kommunen med i foreningen, underlegges denne lovgivningen.

Vi vil også gjøre oppmerksom på den forskning som foreligger omkring områdeutvalg. Her framkommer betydelige forskjeller i evnen til å løse oppgaver. Områdeforeninger valgt og etablert av befolkningen i ett området har en langt større handlings- og gjennomføringsevne, enn områdeforeninger oppnevnt av kommunen.

Avslutningsvis vil vi gjøre oppmerksom på at Norges Velforbund er i ferd med å foreta større organisatorisk endringer. Dette for at vi bedre kan møte de behov de ulike gruppene av områdeforeningene har.

Vi ønsker departementet lykke til med det videre arbeid med denne utredningen og vi står gjerne til tjeneste hvis departement i sitt arbeid ønsker flere betraktninger omkring forhold knyttet til områdeforeninger.

Hilsen
Norges Velforbund

Venke Nordeide
Forbundsleder

Einar Bjørbæk
Adm. leder

Knut Enger
Fagsjef